

Informacje o wskaźnikach referencyjnych WIBID i WIBOR oraz ryzykach związanych z ich stosowaniem

Informacje ogólne o rozporządzeniu BMR oraz wskaźnikach referencyjnych

Celem rozporządzenia BMR jest:

- zapewnienie wysokiej jakości wskaźników referencyjnych przez zwiększenie dokładności, solidności i rzetelności wskaźników referencyjnych,
- oparcie wskaźników referencyjnych w większym stopniu na danych transakcyjnych,
- zapobieganie manipulacjom wskaźnikami referencyjnymi oraz
- zwiększenie dla użytkowników wiarygodność danego wskaźnika referencyjnego.

Opracowywanie wskaźników referencyjnych stało się działalnością regulowaną, która wymaga zezwolenia właściwego organu nadzoru.

Przepisy rozporządzenia BMR wraz z jego aktami wykonawczymi określają szczegółowe wymogi prawne dla podmiotów, które:

- opracowują wskaźniki referencyjne (administratorów) oraz
- przekazują dane administratorowi na potrzeby wyznaczania wartości wskaźnika referencyjnego.

Wskaźniki referencyjne stóp procentowych, takie jak WIBOR, LIBOR, EURIBOR, EONIA oraz inne:

- 1) pełnią istotną rolę na międzynarodowych rynkach finansowych;
- 2) są powszechnie stosowane w transakcjach finansowych, np. kredytach, depozytach, instrumentach pochodnych, obligacjach i produktach strukturyzowanych;
- 3) służą do pomiaru określonej rzeczywistości gospodarczej, a w efekcie od ich wysokości uzależnione są roszczenia finansowe stron umów opartych na zmiennej stopie procentowej.

Przykład:

Oprocentowanie kredytów może być zależne od zmiennego elementu jakim jest wskaźnik referencyjnych oraz marży, która najczęściej jest stała w całym okresie obowiązywania umowy kredytowej.

Czym są wskaźniki referencyjne i kto je wyznacza

Wartości wskaźników referencyjnych wyznaczane są:

- 1) przez podmioty (administrator), które opracowują te wskaźniki według określonej przez siebie metodologii i pod nadzorem właściwych organów;
- 2) w sposób niezależny od Santander Bank Polska (bank, my).

Administrator, który uzyskał stosowne zezwolenie na pełnienie takiej funkcji przez organ nadzoru bądź podmiot, który zgodnie z przepisami rozporządzenia BMR może opracowywać wskaźnik referencyjny, publikuje dany wskaźnik referencyjny.

Administrator określa metodologię wyznaczania wartości wskaźnika referencyjnego. Wartość wskaźnika referencyjnego to wartość uzyskana w wyniku pomiaru jego rynku bazowego (pewnej rzeczywistości ekonomicznej, której pomiar jest celem danego wskaźnika referencyjnego, np. ceny transakcji depozytu na rynku międzybankowym). W zależności od sytuacji ekonomicznej wartość ta może być podatna na zmiany.

Administrator ma obowiązek:

- 1) tak dobierać metodologię opracowywania wskaźnika referencyjnego, aby była ona zgodna z przepisami prawa. Ważne jest, aby pomiar rynku bazowego był jak najbardziej dokładny i rzetelny, a dane wykorzystane do takiego pomiaru były odpowiednio wysokiej jakości;
- 2) dokonywać przeglądu przyjętej metody opracowywania wskaźnika referencyjnego pod kątem:
 - adekwatności tej metody do zmierzenia rynku bazowego,
 - dostosowania metody do zmieniającej się rzeczywistości ekonomicznej,
 - zgodności z przepisami prawa oraz
 - wymogami organów nadzoru.

Jeśli zmieni się metodologia opracowywania wskaźnika referencyjnego - może to spowodować zmianę wartości danego wskaźnika referencyjnego.

Ważne!

Każda zmiana metodologii musi być poprzedzona publicznymi komunikatami ze strony administratora oraz opublikowanym dokumentem konsultacyjnym. Cały taki proces jest objęty nadzorem właściwego organu.

Jakie są skutki zawarcia z bankiem umowy, która zawiera odniesienie do wskaźnika referencyjnego

Jeśli zawierasz umowę, która odnosi się do wskaźnika referencyjnego, akceptujesz ryzyko zmiany wartości wskaźnika referencyjnego.

Ważne!

Strony umowy przyjmują do wiadomości, że każda zmiana wartości wskaźnika referencyjnego, określonego w danej umowie, nie zmienia tej umowy.

Informacje odnośnie zmiany sposobu oprocentowania

W dniu ustalenia oprocentowania dla kolejnego okresu odsetkowego bank wykorzysta do naliczenia oprocentowania stawkę referencyjną, która jest obowiązująca i została opublikowana przez administratora, który jest właściwy dla danej stawki referencyjnej.

Ryzyka ogólne, które dotyczą różnych wskaźników referencyjnych

Ogólne ryzyka związane ze stosowaniem wskaźników referencyjnych:

- administrator, z przyczyn regulacyjnych lub biznesowych zmieni wskaźnik referencyjny lub metodologię jego wyznaczania,
- administrator podejmie decyzję o zaprzestaniu opracowywania danego wskaźnika albo odpowiedni organ cofnie administratorowi zezwolenie na jego opracowywanie;
- wskaźnik referencyjny może przestać być reprezentatywny dla danego rynku lub realiów gospodarczych. Na przykład w sytuacji, kiedy podmioty, które przekazują dane niezbędne do opracowywania danego wskaźnika referencyjnego, zaprzestaną przekazywania stosownych danych wejściowych;
- wskaźniki referencyjne mogą utracić wiarygodności do pomiaru danego rynku bazowego w wyniku decyzji właściwego organu nadzoru (stwierdza to oświadczenie administratora lub organu nadzoru);
- wskaźniki referencyjne mogą przestać być publikowane lub opracowywane w całości (np. WIBOR jako wskaźnik referencyjny przestanie istnieć) lub w odniesieniu do konkretnego tenoru (np. WIBOR jako wskaźnik referencyjny nadal będzie istniał, ale zaprzestanie opracowywania będzie dotyczyć jedynie WIBOR 6M), a odpowiednie wskaźniki alternatywne mogą nie zostać wyznaczone.

Ryzyko zmiany metody opracowywania wskaźnika referencyjnego

Podmiot, który opracowuje dany wskaźnik referencyjny, posiada zezwolenie w ramach prowadzonej działalności. Podmiot ten może wprowadzić zmiany w metodzie opracowywania wskaźnika w sposób opisany w dokumentacji, którą administrator publikuje na swojej stronie internetowej.

Zgodnie z wymogami rozporządzenia BMR zmianę metody opracowywania wskaźnika poprzedza proces konsultacji publicznych, w ramach których administrator określi zakres proponowanej zmiany oraz jej uzasadnienie.

Uzasadnieniem dla administratora do zmiany metody opracowywania wskaźnika, może być konieczność dostosowania tej metody do:

- wymogów rozporządzenia BMR,
- wytycznych organu nadzoru lub
- rekomendacji jednostki nadzorczej.

Jeśli administrator wykona taką zmianę – wartość wskaźnika może się zmienić. Wtedy podwyższenie albo obniżenie wartości wskaźnika może wpłynąć na:

- wartość wzajemnych świadczeń (w związku z umową) pomiędzy Tobą a nami lub
- wycenę posiadanego przez Ciebie instrumentu finansowego lub produktu finansowego.

Opisana powyżej zmiana metody, zmiana definicji lub inna istotna zmiana wskaźnika, dokonana przez administratora zgodnie z rozporządzeniem BMR i w jego ramach, nie będzie traktowana jako zmiana umowy, nawet jeśli wpływa na wartość zmienionego wskaźnika referencyjnego.

Ryzyko zaprzestania przez administratora opracowywania wskaźnika referencyjnego w sposób trwały lub czasowy

Administrator może przestać – w sposób trwały – opracowywać ten wskaźnik. Może to zrobić w sposób opisany w dokumentacji wskaźnika, którą publikuje na swojej stronie internetowej. W przypadku wskaźników referencyjnych takich jak WIBOR, LIBOR czy EURIBOR zaprzestanie w sposób trwały opracowywania wskaźnika referencyjnego odbywa się w ściśle określonej procedurze, z udziałem organu nadzoru.

Administrator może podjąć decyzję o zaprzestaniu opracowywania wskaźnika referencyjnego:

- z przyczyn biznesowych (czynnik pozaekonomiczny) lub
- jeśli uzna, że dane, które wykorzystuje do opracowywania wskaźnika, nie są reprezentatywne dla rynku lub realiów gospodarczych, które ten wskaźnik mierzy.

Zaprzestanie opracowywania wskaźnika poprzedza proces konsultacji publicznych. Trwają one zazwyczaj kilka miesięcy i w tym czasie administrator określa datę, od której zamierza zaprzestać opracowywać wskaźnika.

Metoda opracowywania wskaźnika referencyjnego wskazuje, że istnieją okoliczności, w których w danym dniu administrator może nie być w stanie wyznaczyć wartości tego wskaźnika.

Przykład:

Administrator nie wyznaczy wartości wskaźnika, jeśli nie otrzyma w danym dniu wystarczającej liczby danych niezbędnych, żeby wyznaczyć wartości wskaźnika w danym dniu.

Jeżeli administrator trwale lub czasowo przestanie opracowywać wskaźnik – możemy nie mieć możliwości wykorzystania tego wskaźnika do ustalenia wartości wzajemnych świadczeń, które wynikają z zawartej z Tobą umowy. W takiej sytuacji zastosujemy postanowienia tej umowy, które określają jakim wskaźnikiem referencyjnym zastąpimy znikający wskaźnik referencyjny.

Informacje o wskaźnikach WIBID i WIBOR

WIBOR jest kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej - zgodnie z rozporządzeniem BMR. Obecnie opracowuje go GPW Benchmark S.A. (**GPWB**).

GPWB opracowuje WIBOR według samodzielnie określonej metody, pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego (**KNF**). Szczegóły dotyczące WIBOR, w tym:

- opis kluczowych elementów metody opracowywania WIBOR,
- oświadczenie o wskaźniku referencyjnym (dokument opublikowany przez administratora na podstawie art. 27 rozporządzenia BMR) oraz

- procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg, które dotyczą wyznaczania wskaźnika referencyjnego.

GPWB opublikował na stronie internetowej pod adresem: www.gpwbenchmark.pl

W dniu 16 grudnia 2020 r. KNF wydała zezwolenie na prowadzenie przez GPWB działalności jako administrator wskaźników referencyjnych stóp procentowych, w tym kluczowych wskaźników referencyjnych.

Wydanie przez KNF zezwolenia dla GPWB oznacza, że organ nadzoru finansowego uznał proces wyznaczania wskaźnika referencyjnego WIBOR za zgodny z wymaganiami nałożonymi przez Rozporządzenie BMR. W związku z otrzymaniem zezwolenia, GPWB opublikował oświadczenie dot. WIBID i WIBOR, o którym mowa w art. 27 Rozporządzenia BMR (tzw. *benchmark statement*), zawierające kluczowe informacje o wskaźnikach WIBID i WIBOR¹.

Na podstawie otrzymanego zezwolenia GPWB została uprawniona do opracowywania innych wskaźników stóp procentowych, których proces wyznaczania będzie odbywać się zgodnie z wymogami Rozporządzenia BMR.

Otrzymanie zezwolenia na prowadzenie działalności jako administrator WIBID oraz WIBOR nie oznacza, że metoda ich wyznaczania nie będzie ulegać modyfikacji. Stanowisko takie zostało wyrażone w komunikacie KNF, zgodnie z którym: „*UKNF oczekuje dalszego doskonalenia metody opracowywania wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, tak aby była łatwo adaptowalna do zmieniających się realiów gospodarczych*”². Należy również wskazać, że Rozporządzenie BMR nakłada na administratorów wskaźników referencyjnych obowiązek przeprowadzenia cyklicznego przeglądu metody wyznaczania stawek referencyjnych WIBID oraz WIBOR w 2022 r.

Nazwa oraz dane adresowe administratora WIBID i WIBOR

GPWB jest polską spółką akcyjną.

Siedziba GPWB znajduje się w Warszawie przy ul. Książęcej 4, 00-498

Dane kontaktowe znajdują się na stronie <https://www.gpwbenchmark.pl/kontakt>

Tel. 22 628 32 32, Email: kontakt@gpwbenchmark.pl

Specyficzne ryzyka dot. tych wskaźników obejmują w szczególności:

- ryzyko rezygnacji z dwustronności stawek, tj. zawieszenie publikowania WIBID,
- ryzyko istotnej zmiany metody opracowywania wskaźnika referencyjnego,
- ryzyko zaprzestania opracowywania wybranego tenoru wskaźnika WIBOR, np. WIBOR 6M.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (**rozporządzenie BMR**). Rozporządzenie BMR stosuje się bezpośrednio w Polsce w pełnym zakresie od dnia 1.01.2018 r.

¹ https://gpwbenchmark.pl/pub/BENCHMARK/files/WIBID_WIBOR/Oswiadczenie2021_1.pdf

² https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_%20WIBOR_66559.pdf